

unge Mænd man giver Afgang til Friplads-ferne, kun vedkommer Landet og ikke Kjøbstæderne, og fordi vi have tilsvarende Forhold med Bevillinger til de tekniske Skoler i Provindjerne, saaledes at de ligge under Kjøbstaden, uden at der er Tale om, at Landet har nogen som helst Indflydelse derpaa, og tillige fordi Skoleraadene ere en Institution, som høre under Kultusministeren og ikke under Indenrigsministeren, under hvem Landbrugs-skolerne og denne Lov høre, og fordi vi ved at lægge Sagen i Amtsraadets Haand bedst værge os imod, at der kan komme politiske Afgjørelser paa Tale, hvor de politiske Vølger gaa høit, og Afgjørelserne kunne blive truene efter Partipolitik og saa altid efter reaktioner Politit. I Amtsraadet kan det ikke have Overvægt; der staa begge lige. Ved at lægge det i Amtsraadenes Haand sikke vi os bedst imod, at hele denne Sag kommer til at lide Stade ved den politiske Stilling. Desuden maa jeg gjøre opmærksom paa, at saaledes som Loven nu lyder, at det er Amts-skoleraadene, der skulle fordele Beløbene, er den en Umulighed, idet vi her i Landet slet ikke have Noget, der hedder Amts-skoleraad. Skoluloven af 1856 opretter Skoleraad, og ethvert som helst Cirkulære og enhver officiel Udtalelse taler om Skoleraad, men vi have Intet, der hedder Amts-skoleraad. Hvis vi nu ved 3die Behandling vedtage, at det skal være Amts-skoleraad, veed jeg ikke, om den ærede Minister vil oprette et nyt Raad. I alt Fald tror jeg ikke, at det kan gaa i en Lov, hvor vi i Forbigaaende omtale en eller anden Institution, at der gives den et andet Navn end det virkelige officielle Navn, som den har. Det er en Vanfærlighed, som det ærede Thing vil kunne komme ud over ved at vedtage det Vædringsforslag, der tager Amts-skoleraadet bort og forandrer det til Amtsraadet. Jeg anbefaler derfor det af de 15 Medlemmer stillede Vædringsforslag.

Falkenstjerne: Det er kun nogle faa Bemærkninger, jeg gjerne vil gjøre om nogle af de stillede Vædringsforslag. Jeg kan ikke negte, at jeg føler en hel Del Sympathi for den Vædring, der under Nr. 1 er stillet af det ærede Medlem fra Thisted Amt (C. Navn) om en Lærer i Zoologi. Jeg gaar ud fra, at den Lærerspost vil blive besat ved Konkurrence, jeg veed ikke, om jeg i den Henseende gaar ud fra en rigtig eller gal Forudsætning. (Værnsen: Det er en gal Forudsætning!) Det er en gal Forudsætning, bliver der sagt; men for selve Vædringsforslaget har jeg den Sympathi,

at jeg agter at stemme derfor. Med Hensyn til det Forslag, der er stillet af 15 Medlemmer, kan jeg ikke negte, at det forekommer mig at være retfærdigt. Hvad min Begrundelse angaar, forekommer den mig at være aldeles overensstemmende med den Stilling, som dette Thing ved enhver Leilighed forsøger, at vi ogsaa her lægge denne Sag i Amtsraadenes Hænder og ikke i Amts-skoleraadenes. Hvis det ikke var til 3die Behandling, vilde jeg anbefale, at vi kom overens paa en mindelig Maade om denne Sag ved at stille Byerne ud fra Landet ved denne Leilighed, saaledes at Amtsraadene kom til at uddele til Ansøgere fra Landet, lige som man for Kjøbenhavns Vedkommende lader Magistraten fordele Beløbet til Eleverne; men saa ordnedes det saaledes, at det blev enten Amts-skoleraadene, der kom til at uddele til Ansøgere fra Byerne, eller at man lod Byraadene gjøre det, da man saa i hvert Tilfælde naaede den højeste Grad af Retfærdighed. Skal man vælge mellem Amts-skoleraadene og Amtsraadene, vil jeg i alt Fald paa dette Stadium af Forhandlingerne stemme for Amtsraadene. — Med Hensyn til de Vædringer, som det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgtreds (Berg) gjorde gjældende, da forekommer det mig ganske vist, at de ere i høi Grad overdrevne. Jeg synes, at saalænge vi have saa lidt Raadighed over Finantsloven, som vi nu have her i dette Thing, saa er den Garanti, vi vinde ved at faae Skolerne enkeltvis paa Finantsloven og aarlig faae en Debat om disse Skoler enkeltvis og faae dem kastet frem og tilbage mellem Folkething og Landsting, en meget tvivlsom Binding. Det forekommer mig ogsaa, at den Erfaring, vi have fra Realskolerne, er alt Andet end opmuntrende i saa Henseende. Det har ganske vist ført til, at Realskolerne have faaet nogle urimelig store Tilskud efter min Mening, og at der er blevet optaget et aldeles urimelig stort Antal Realskoler, idet naar En skal have en optagen, skal en Anden have en anden optagen; de handle indbyrdes med hinanden om dem, Allsammen paa Statskassens Bekostning, og jeg tror egentlig ikke, at det økonomisk eller overhovedet er den bedste Varetagelse af Skolernes Interesse at bringe dem ind paa den Ve. Jeg kan derfor ikke se, at der vindes Noget egentlig ved de tre Ord: „ved Finantsloven bevilges“, politisk taget, eller at der for Skolernes Vedkommende vindes Noget derved. Men jeg kan godt se, at dette vil blive en Opfordring til, hvad jeg ved 2den Behandling kaldte, vilde Projekter, idet der